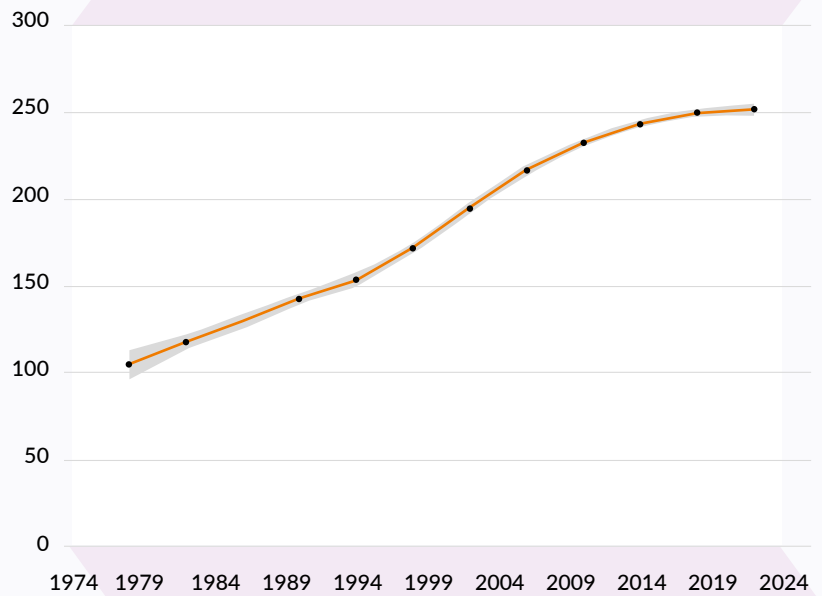

Hulst. Van indicator van oude bossen naar probleemsoort?

Hulst (*Ilex aquifolium*), onze enige inheemse wintergroene loofboom, is gevoelig voor strenge vorst en verlangt een regenrijk klimaat. In Europa komt de soort voor in gebieden met een Atlantisch klimaat, gekenmerkt door zachte winters en niet te droge zomers. Hulst is een soort van de oudere loofbossen op min of meer zure, zand- en leembodems. Vermaard zijn de Drentse hulstbossen ☉, waar Hulst onder een scherm van Zomereiken tot wel 20 meter hoge bomen kan uitgroeien (Ministerie van LNV, 2009).

Edwin Dijkhuis & Ruud Beringen (FLORON)

Hulst wordt in Nederland de laatste decennia steeds algemener ❶. In meer dan de helft (54%) van de kilometerhokken waarin Hulst sinds 1900 is waargenomen dateren de waarnemingen van na 2000 (NDFP). In ontginningsbossen neemt Hulst toe als gevolg van het ouder worden van deze bossen en de successie die daarmee gepaard gaat (CLO1546). Hulst profiteert als Atlantische soort ook van de opwarming van het klimaat. Als gevolg van de mildere winters is de areaalgrens in Duitsland en Denemarken naar het noordoosten opgeschoven (Walther e.a., 2005). Waar de spontane verjonging van Hulst aanvankelijk als een positieve ontwikkeling werd gezien, is er vanwege de (plaatselijke) vorming van dichte Hulst-struwelen ook sprake van zorg. Onder zo'n wintergroen scherm wil door lichtgebrek geen enkele inheemse bosplant meer groeien. Het blad is bovendien slecht verteerbaar, met

❶ Verspreidingstrend van Hulst in de periode 1975-2023 (indexcijfer 1975-1978 = 100). Bron: NDFP en CBS.

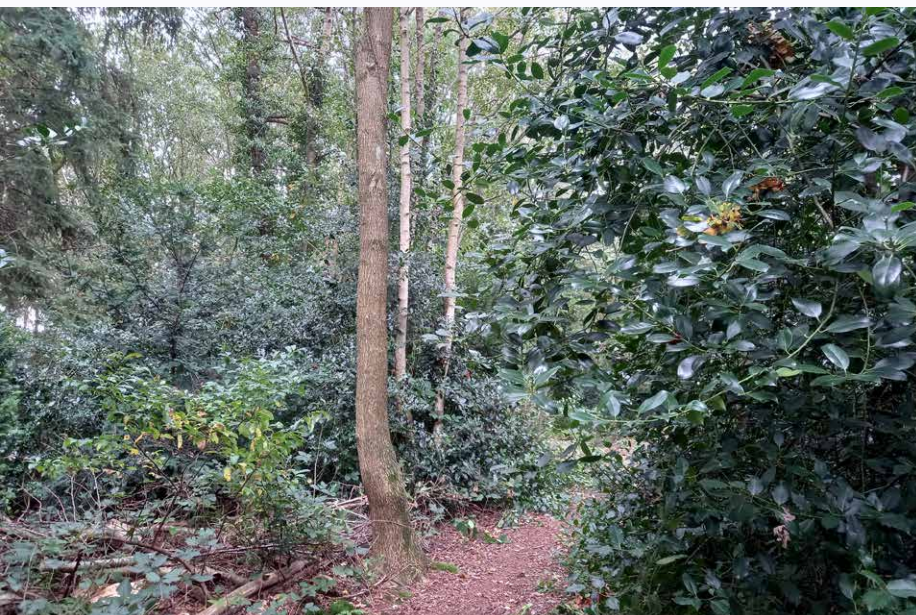

Foto: Hans Dekker, Saxifraga.

strooiselophoping tot gevolg. Dit belemmert de kieming en vestiging van bosplanten. In het zuiden van Engeland is het door de dominantie van Hulst veroorzaakte biodiversiteitsverlies plaatselijk vergelijkbaar met dat van sommige invasieve exoten (Clement, 2002). Jonge Hulststruiken zijn vooral te vinden in aan woonwijken en bungalowparken grenzende bossen ☉. De herkomst van deze struiken is waarschijnlijk grotendeels terug te

2 Mantingerbos, voorbeeld van een Drents hulstbos.
Foto: Hans Dekker.

3 Opslag van jonge Hulst in dorpsbosje bij Nieuwlande.
Foto: Edwin Dijkhuis.

voeren op verwildering vanuit tuinen, waarbij de zaden door lijsterachtigen worden verspreid. Ook de areaaluitbreiding in Denemarken en Duitsland is grotendeels terug te voeren op verwildering vanuit tuinen (Junghans, 2006 & Skou e.a., 2012a). De verkoop van vorstbestendige cultivars kan hieraan bijgedragen hebben (Skou e.a., 2012b). Er zijn bovendien talrijke, vrouwelijke (besdragende!) uit kruisingen ontstane cultivars in de handel, waaronder Grootbladige hulst (*Ilex x altaclerensis*), die weer met wilde Hulst kunnen terugkruisen. Het onderscheid tussen oorspronkelijk wilde Hulst en verwilderde Hulst-cultivars vervaagt hierdoor. In hoeverre wilde populaties in Nederland worden vervangen door verwilderende cultivars is onbekend.

